

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Obchodná akadémia Liptovský Mikuláš
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy na Obchodnej akadémii Liptovský Mikuláš
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGY1
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	12. 12. 2022
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	OALM
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Janka Klepáčová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.oalm.edupage.org

11. Manažérske zhrnutie:

Veľa pedagógov potvrdzuje fakt, že správne a strategicky čítať, treba žiakov najprv naučiť. Nie je správne len povedať žiakom, čo majú čítať, ale hlavne ich treba naučiť ako majú čítať, aby vedomosti a informácie, ktoré pri čítaní získajú, vedeli využiť. Nízka čitateľská gramotnosť žiakov môže znižovať efektívnosť ich učenia sa, čo má v konečnom dôsledku vplyv na ich úspešnosť nielen v škole, ale aj v ich ďalšom celoživotnom vzdelávaní.

Na poslednom stretnutí klubu sme si v úvode pripomenuli čitateľské zručnosti a čitateľské stratégie z predchádzajúcich stretnutí a ich využitie v jednotlivých predmetoch. V druhej časti stretnutia sme sa zaoberali tvorbou pojmových máp ako jednou z ďalších čitateľských stratégií.

klúčové slová: čitateľské zručnosti a čitateľské stratégie v odborných textoch, pojmová mapa

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

V prvej časti stretnutia sme si pripomenuli čitateľské stratégie z predchádzajúcich stretnutí (Mgr. J. Gajdošová). Čitateľské stratégie vhodné na efektívne štúdium možno rozdeliť do niekoľkých kategórií (TOMENGOVÁ, Alena. *Čitateľské stratégie zlepšujúce schopnosť učiť sa*):

- čitateľské strategické algoritmy, obsahujúce procedúra krok za krokom (napr. SQ3R, SQ4R),
- heuristické strategické čítanie (napr. PLAN, PROR),
- čitateľské stratégie podporujúce aktívne učenie sa (napr. KWL, generovanie otázok a odpovedí - napr. RAP, REAP),
- čitateľské stratégie podporujúce produktívne učenie sa (generative learning),
- čitateľské stratégie podporujúce kritické čítanie a kritické myslenie.

V druhej časti stretnutia sme sa zaoberali tvorbou pojmových máp, ktoré je vhodné použiť v rámci čitateľských stratégií v odborných predmetoch. S dôvodmi, pre ktoré sa začali používať pojmové

mapy, nás oboznámila Mgr. J. Klepáčová.

Pri čítaní textu sa mozog snaží informácie pretransformovať do podoby, ktorú je schopný chápať a vďaka tomu si ich zapamätať. Žiaci sa však často stratia v množstve informácií. Mozog nevytvorí spojenia kľúčových pojmov a vzťahov medzi nimi. Mozog totiž nepracuje lineárne a informáciu, ktorú získa z rôznych podnetov, spája do kombinácií a asociácií. Tvorba myšlienkových máp môže byť jednoduchým riešením práve pre žiakov, ktorým sa ťažko pracuje s písaným textom a majú problémy so zapamätaním. Ak žiak nie je schopný utvrdiť si v hlave kľúčové pojmy a vzťahy medzi nimi, nemôže na ne ani nabaľovať ďalšie informácie.

Pojmová mapa znázorňuje štruktúru, hierarchiu a vzájomné vzťahy medzi pojmami. Je to nástroj, ktorý zvyšuje efektívnosť učenia a podporuje kreativitu. Pojmové mapy sú veľmi úsporné pri vyjadrení aj veľmi zložitého obsahu, pomáhajú pri zapamätávaní, umožňujú náhľad na tú istú vec z viacerých uhlov, dovoľujú vidieť komplexné vzťahy medzi myšlienkami.

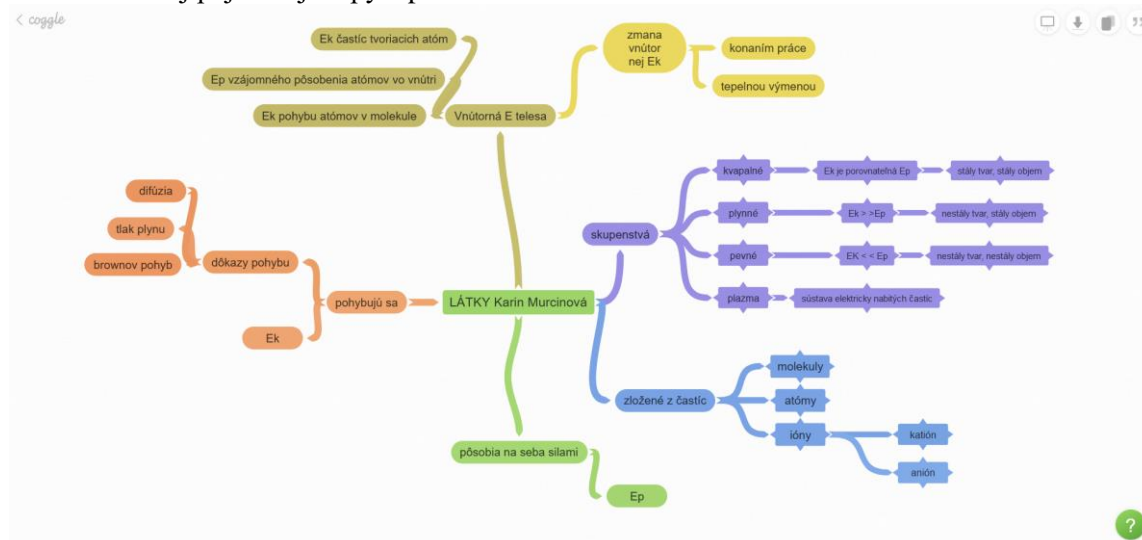
Medzi hlavné výhody používania pojmových máp patria:

- lepšie pochopenie učiva,
- prekódovanie do podoby, ktorá sa žiakovi lepšie pamätá,
- lepšie vybavovanie učiva,
- rekonštruovanie učiva, ak pribúdajú nové vedomosti,
- možno ich využiť pri plánovaní, vysvetľovaní a sumarizácii učiva,
- vhodný diagnostický nástroj.

Mgr. Z. Jánošíková nám priblížila základné princípy tvorby pojmovej mapy:

- myšlienková mapa sa začína vytvárať od stredu - základom je určenie centrálnej myšlienky, od ktorej vedú hlavné a vedľajšie vetvy, medzi ktorými sa postupne vytvárajú určité vzťahy,
- používajú sa farby - na zdôraznenie, vytvorenie štruktúry, vyjadrenie kreativity,
- používajú sa rôzne skratky, diagramy, symboly a obrázky.

Ukážka žiackej pojmovej mapy z predmetu FYZ

Voľne šíriteľné programy na tvorbu pojmových máp nám predstavil Ing. S. Peniaško. Na niektoré sa dá prihlásiť cez webové rozhranie (pomocou mailu - každý žiak má u nás vytvorenú školskú mailovú adresu), iné treba stiahnuť priamo do PC. Najlepšie programy na tvorbu pojmových máp sú samozrejme platené, ale väčšina existuje v tzv. základnej verzii, ktorá je voľne prístupná.

Medzi najznámejšie patria:

Edraw Mind Map

MindMeister

Mindomo

iMindMap (vznikol v spolupráci s tvorcom myšlienkových máp Tonym Buzanom, platená verzia)

web aplikácie: Coggle.it

canva

V ďalšej časti stretnutia si účastníci vyskúšali vytvoriť z prichystaných textov pre svoje vyučovacie predmety konkrétne aktivity s využitím pojmových máp.

13. Závěry a odporúčania:

Pojmové mapy pomáhajú lepšie a efektívnejšie si zapamätať a opätovne si vybaviť osvojené učivo. Vedú k nazeraniu na informáciu z rôznych strán a uhlov a rôznymi spôsobmi, dovoľujú vidieť komplexné vzťahy medzi myšlienkami. Proces vytvárania pojmovej mapy vyžaduje od človeka myslenie vo viacerých smeroch a rôzne stupne abstrakcie. Pojmová mapa nie je "správna" alebo "nesprávna". Každý žiak môže vytvoriť inú pojmovú mapu, pretože pojmová mapa odráža jeho predošlé vedomosti a momentálnu interpretáciu. Pojmové mapy dovoľujú vidieť protiklady, paradoxy a medzery vo vlastnej interpretácii, čím vytvárajú základ pre kladenie otázok, ktoré následne podporujú bádanie a kreativitu. Na vytváranie pojmových máp je možné použiť aj niekoľko voľne šíriteľných programov.

Úspech každej aktivity závisí od jej pravidelnosti. Aj napriek tomu, že učebné osnovy sú náročné a niekedy predimenzované (aj v odborných predmetoch) je potrebné čitateľské aktivity do vyučovania zaradiť. Ich použitím podporujeme nielen rozvoj základnej kompetencie žiakov - čitateľskej gramotnosti, ale formujeme aj pozitívny vzťah k čítaniu samotnému. Cieľom je zlepšiť študijné výsledky a dosiahnuť pozitívny postoj k celoživotnému vzdelávaniu.

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Zuzana Jánošíková
15. Dátum	13. 12. 2022
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Janka Klepáčová
18. Dátum	14. 12. 2022
19. Podpis	

Príloha:

pezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu